

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloquentiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

LXXVIII. De Tribus Magis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38994

dignos judicemus, quin eorum concursum dirum nobis, terrum, atq; ominosum putemus, neq; nos juxta serpentem mortiferum securè dormire posse credamus. Ira pieras, quæ illorum procellis penitus obruta esse videtur, speciosior & constantior ex illis fluctibus in clariss. nostra Rep. emergent & coalescent mutua concordia mentes omnium, nullus armorū strepitus, nullæ cædes, nullum improborum facinus audietur, ipsa deniq; mœnia & recta è tot calamitatibus emersa quodammodò lætabuntur, gestient, ac triumphabunt. DIXI.

LXXVIII. DE TRIBVS MAGIS.

Nisi existimarem, A. H. persuasum vobis jam esse, me non timere, aut mea sponte hunc ornatissimum ad dicendum locum occupasse; sed illorum imperio, quorum auctoritati refragari non debeo; nulla mihi prosequendi muneris cæpti esset fiducia: præsertim cum non ignorè & quanti doctissimum hunc cœtum vestrum æstimare debeam, & quod tanta sit rerum, de quibus mihi ut dicerem mandatum est, difficultas, ut ingenia hominum eruditorum miris semper modis torserit, exercuerit, fatigarit. Est enim mihi differendum de præclarissimo illo trium Magorum facinore, quod ex Oriente venerunt adoratum Redemptorem humani generis Christum Dominum, qui vix tum natus, ac etiamnum præsepis angustiis inclusus in extremos Orientis Orbis fines oculos porrexit, & gentes terretimis impietatis tenebris immerfas noviluminis splendore ad se querendum & cognoscendum invitavit, ac pertraxit. Quæ res postquam non tam hominem, quàm Angelum; non meam infantiam, sed divinam quandam requirat eloquentiam, cum ardentibus votis ante omnia mihi adeundum esse video, qui os mutorum aperit, & linguas infantium fecundo suo

suo Spiritu facit disertus, ne me, tanquam Ozam, res tantas oratione non secus ac manibus tractare instituentem evertat, & percellat; sed lumen illud splendidum menti meæ elemens infundat, quod trium Magorum, primorum suæ gloriæ ex gentibus præconum, mentibus cælitus inspiravit. Quare vos A. H. exoratos velim ut mecum ad hunc cœlestem Patrem ex imis pectoribus eam precationem fundatis, quam exauditurum illum veracissimus Filius certò promisit, & Virgini Matri, quæ hunc gentium Illuminatorem, ex se editum, sinu suo complexum Magis illis conueniendum, & adorandum exhibuit, Angelicam, ut vocant Salutationem offeratis.

Pulsus est jam omnis metus animo A. fugatus est, excessit; liberiolem posthac cursum tenebit oratio. Nam & divinam opem imploratam imbecillitati nostræ spero præsidio futuram, & frequens hic vester conspectus, hæc omniū alacritas vultu & oculis significata, meum animum mirandum in modum recreat atq; confirmat. Antequam autem orationi meæ ad immensum pelagus superandum plenè pandā vela, certos mihi fines & terminos constituā, certisq; cancellis me ipse cingā, extra quos egredi non possim, si maximè velim, ut & mihi sit propositū de quo dicam, & vos Aud. ante animo prospicere possitis, quibus de rebus sitis audituri. Primum rem gestam à Magis ordine vobis in memoriam revocabo: deinde quæ in ea perplexa sunt nobis, & obvoluta obscuritatibus, pro meo modulo, enotare, & elucidare conabor; postremò egregiis Magorū ornamentis ac dotib' examinatis, vos omnes ad persequenda eorum vestigia incitabo, de his tribus cum dixero, perorabo.

I. *Principio* quando nova illa & admiranda stellæ species (quam Prophetia designarat exorituram ex Jacob) Magis indicasset Nativitatem Christi,

Christi, illi nihil deterriti itineris magnitudine, domo, Patria, amicis, necessariis, propinquis, atque adeò Regno derelicto, Hierosolymam sese prævia stella contulerunt, sive quòd illic agerent Scribæ & Pharisæi, in Lege & Prophetis eruditissimi, sive quòd intellexerant Regem haud procul ab Hierosolymis nasciturum, non illum vulgarem quempiam, atque ex numero cæterorum; sed insignem & incomparabilem, cuius potentiam, sapientiam ac bonitatem, humana maiorem, totus orbis esset experturus. Si quidem jam certi natum esse, tantum sciscitabantur quisnam esset ille locus, tam inclito partu felix? Existimabant enim tanti Principis nativitatem non posse latere apud eos, qui nasciturum tot seculis expectaverant, præsertim cum non solum apud illos, verum etiam ex illis natus esset. Et licet Herodem alienigenam ampliss. & florentiss. regnum (Judææ enim Samariam tunc & Galilæam cum Chalcide conjunxerat) inaudita tyrannide & incredibili sævitia non administrare, sed funestare, & de his potissimum, quos de regni sui mutatione vel leviter suspectos habuisset, immanissima supplicia sumere comperissent: ipsi tamen, omni timore reposito, suæ tam longinquæ profectiois causam, etsi longè sibi invidiosissimam, coram omnibus liberè edicunt, & palam sciscitantur: *ubi, inquit, est ille qui nuper natus est Rex Iudeorum?* Nos enim certo indicio natum illum cognovimus. Nam cum procul hinc ageremus in Oriente stellam ejus admirabili specie vidimus. *Vidimus stellam, & sensimus afflatum.* Proinde quoniam scimus omnium bono nasci nos, licet alienigenæ, sumus huc profecti, ut illum adoremus, novoq; regi debitas honoris primitias exhibeamus, non ignari felices futuros, qui illius Numen habituri sunt propitiū. Huiusmodi sermonē cum illi simpliciter & intrepide apud quosuis
effusa-

effunderent, illico rumor ad Herodem Regem perlatus est, qui jam pridem ejus nascituri famam horruerat metuens ne quando regno, quod occupaverat alienigena, deturbaretur, si tantus princeps e Judæorum stirpe extitisset. Si quidem is nihil aliud quam terrenum regnum somniabat; ignarus Christum aliud regni genus invehere, quod ad universos homines pertineat. Itaque postquam natum audierat, quem metuerat nasciturum, & audierat à Magis, viis & eruditione, & fortunæ strepitu nequaquã aspernandis, sanè cōturbatus est animo, simulque cum hoc tota civitas Hierosolymorum, aliis aliud meruentibus, aut sperantibus. Etsi autem Herodes, livore & ira cæcus, totus arderet in exitium nati pueri; tamen impiæ crudelitati prætexuit speciē pietatis. Convocavit enim ex ordine Sacerdotum cunctos Primores ac Scribas populi Judaici, & ab illis sciscitatus est, ubi nam nasciturum Christum oracula promississent. Illi non odio furentes in Christum, quem non viderant, simpliciter respondent, in Bethlehem Judæ, & ne parum ponderis haberet ipsorum auctoritas, ecce in promptu habent vaticinium Michææ Prophetæ: *Et tu Bethlehem terra Iuda, nequaquam minima es in principibus Iuda: ex te enim orietur Dux, qui reget populum meum Israel.* Rex primum Magorum oratione non leviter commotus, hoc responso tam prompto prorsus exanimatus est, præsertim, cum Prophetia palam polliceretur Ducem Bethlemiticum, qui regeret populum unde natus esset. Sacerdotibus itaq; ac Scribis dimissis, quibus sese desperabat posse imponere clanculum ne Judæi dolum suspicarentur, accersit ad sese Magos, & sic communicata re quasi idem agerent utrique, diligenter percontatus est eos, quodnam esset temporis, quo illis primum apparuisset stella, cujus indicio tantum itineris emens venissent

venissent Hierosolymā, ut certius in unum caput
 sæviet crudelitas. Magi (ut non est suspiciosa pie-
 tas) nihil illum celant, haudquaquam suspicantes
 eum esse tam immanem, ut in infantē vix dum na-
 tum, sævire vellet, neque tam furiosum, ut se spe-
 raret humanis consiliis oppressurum, quod divini-
 tus ageretur: indicato tempore, ille vicissim indi-
 cat locum quem à Scribis didicerat. Jamq; spe cer-
 ta concepta, his duobus indiciis puerum posse
 deprehendi, Magos ultro ituros, etiam suo nomi-
 ne mandatis onerat, adirent Bethlehem, summa-
 que diligentia vestigarent de puero, moxque eo
 comperto Hierosolymam reversi; se facerent to-
 tius negotii certiozem, causam prætexens admodū
 piam, & ab animis Magorum minimum abhorren-
 tem, *ut ego, inquit, vos imitatus, adorem eum.* Si-
 bi primum volebat innotescere puerum, ut eum
 prius tolleret è medio, quàm populus Judæus eum
 planè rescisset esse natū, Deo interim & hoc pro-
 curante, ut incolumes redirent Magi, suis regio-
 nibus annuntiaturi Christum. Alioqui, ni spes hæc
 scelerato imposuisset, sæviturus erat in Magos
 ipsos, qui nuntium tam inauspicatum attulissent.
 Magi pia simplicitate, audito rege, contendunt
 Bethlehem, quos in hoc stella, quæ illos exciverat,
 ad tempus destituit, ut barbari primi Christum an-
 nuntiarent natum, quem illi tot seculis expectatū
 post occiderunt. Sed hac parte divini consilii fun-
 ctis, rursus aderat mirabilis illa stella, quæ sic illo-
 rum pietati serviebat, ut non solū Bethlehem, sed
 & ipsum tugurium humile, & ob hoc inventu dif-
 ficile, indicaret: atque aded ipsius pueri capiti im-
 minens è propinquo, ceu digito demonstraret ex-
 petitum infantem. Hæc igitur ubi rursus apparere
 cœperat, omnem sollicitudinem ex animis illorum
 dispulit, jamq; certa spe simul & gaudio pleni ne-
 glectis hominum judiciis, cœlestem ducem securi

novi Regis palatium, vident sordidum & abjectum tugurium. Nihil commoveretur his rebus synecratica pietas, ingrediuntur, reperiunt infantem, nihil à cæteris specie differentem; reperiunt matrem, nihil magnificum præ se ferentem. Paupertatem ac simplicitatem tota supellex testabatur. Magi, qui non adoraverant Herodem regem, è solio regali strepitu jactantem sese, ad pueri vagientis cunas procumbunt, adorant proni nondum facti potentem. Nec hac pietate contenti, depromunt è repositoriis suis destinata munera, *Aurum, Thus, & Myrram*, ne viaticum deesset mox fugituro. Atque his fidei primitiis gentes, quæ procul aberant à Judæis, qui Deo videbantur proximi pervenientes, Christum sibi inaugurant, seseque vicissim illi dedicant, triplici rerum genere novum sacrificium offerentes; jamque veluti per ænigma Trinitatem illam ineffabilem profitentes, Patris, Filii, & Spiritus sancti; simulque in uno homine mortalitatem, Sacerdotium, & regnum agnoscetes. Siquidem aurum regi convenit, thus sacerdoti, myrrha morituro. Natus est mortalis, sacrificavit in cruce, vicit resurgens, regnat in cælis. Tot prodigia viderant Judæi, & cognitum, totque miraculis coruscantem, ac omnibus beneficientem occiderunt: nihil præclari videre Magi, quod ad oculos corporeos pertinet, & sibi gratulantur eam peregrinationem fuisse felicem.

Cæterum cum secum agitarent, an redeundum esset ad Herodem, ut illius animo satis facerent, in somnis admoniti sunt oraculo divino, ne se referrent ad Herodem: id. n. nec ipsis esse tutum, nec puero. Illi non segnes parent oraculo ac diversa via reversi sunt in patriam, apud suos novi Regis, novi præcones futuri.

II. Hæc, sicut exposui ita gesta sunt, A. Proximum est, ut investigemus primum, cur tanti facinoris

noris auctores nominatifunt Magi: deinde unde,
& quo tempore venerint: tum, quænam illa fue-
rit stella, quæ eos usq; ad Christum perduxit.

Quod ad primum attinet, constat doctis, penes
antiquos triplicis generis fuisse Magos, quorum
primi erant doctissimi atque abstinentissimi, ut ex-
cepta farina & oleo, nihil aliud in cibum habe-
rent: alii erant Sacerdotes Persarum: tertii verò
generis fuerunt, qui invocationibus dæmonum
intendentes, vel ad commovendos animorū affe-
ctus in contraria studia, vel ad futura prænoscen-
da, & occulta divinanda, maleficia exercebāt. Et si
autem hos Reges arbitramur illius Magiæ fuisse
studiosos, quæ ex rerum naturalium cognitione
percipitur; tamen, quoniam in his venerandæ an-
tiquitati nonnihil deferendum est, haud impro-
bamus majorum sententiam, qui dixerunt hos illi
Magiæ, quæ per invocationem dæmonum fieri
solet, operam dedisse. Ideo enim inquit Ignatius,
ad Ephesios, dū agit de Magis, hinc evanuit mun-
di sapientia, præstigiæ factæ sunt nugæ, Magia ri-
sus, omnes ritus malitiæ aboliti, ignorantia caligo
fugata, & tyrannicus principatus destructus, cum
Deus ut homo apparuit, & homo ut De^o operaba-
tur. Non autē venerunt hi Magi è terra Chaldæo-
rum, nec è Perside, ut quidā voluerunt; sed ex Ara-
bia Orientali, fuerunt enim Reges, non quidē pro-
pinquioris Judææ Arabiæ; sed potius interioris
partis illius provinciæ, quæ longe lateque ad Ori-
entem & Meridiem sese diffundit. Docebit hoc il-
lud Prophetæ Davidis: *Reges Arabum & Saba dona
adducent. Docet illud Isaia: Inundatio camelorum
operiet te, dromedarii Madian & Ephā: omnes de Saba
venient, aurum & thus deferentes, & laudem Domino
annuntiantes; docent idem harum gentium princi-
pia. Constat enim ex Scriptura, Abraham ex Cetu-
ra multos genuisse filios, & inter alios Iecsan, &*

Cur Magi
dicti Vide.
Tom. I.
Annal. Ba-
ronii.

Vnde ve-
neriat.

Madian; ex Jecsan verò ortus est Saba; & ex Madian, Epha, & alii, qui omnes Arabiam incoluerunt, atq; ex eorum nominibus loca ipsa sunt sortita nomina, ac populi nominati Sabæi. & Madianitæ. Huic accedit, quòd Balaam, sacerdos quondam gentium, in Arabia de oritura stella est vaticinatus, quoniam à Rege Moab Balac mercede esset conductus. Sicq; sive Scripturam, sive Traditionem de stella & Rege futuro, penes Arabes (quibus pronuntiata fuerat) perpetua memoria viguisse, par est credere, qua admoniti & novæ stellæ visu excitati, simulq; directi, quæsitum Regem Judæorum in Judæam venerunt. Sic Regina Saba, ex iisdem & ipsa Ceturæ filii originem ducens, audita fama Salomonis, venit eum explorare, & ut loquitur Scriptura, in ænigmatibus tentare, cui eadem, quæ Magi munera attulit, aurum & aromata, licet & gemmas supperaddiderit. Quæ, obsecro, tanta cupido, cum illius tum Magorum, qui ex iisdem progenitoribus descendebant, incessit animus de Rege, qui in Israel regnaret, per vestigando, nisi quod in illis regionibus de re tanta Balaam oraculo erant admoniti? at quod illa credidit esse impletum in Salomone, qui & ipse Christi venturi typum gerebat, isti duce stella adhuc perquirendum putarunt Regem Israel, quem & feliciter invenerunt. Cum enim natus esset, statim viderunt stellam, & mox Judæam versus iter susceperunt, totumq; itineris spatium, usi dromedariis cursu velocissimis, termino dierum tredecim confecerunt, hincq; Bethlehem pervenerunt crastino die, quo Ecclesia eiusmodi Magorum ad Christum adventum (quod eo vocatio gentium ad Christum expressa fuerit) per celeberrimo anniversario cultu consuevit celebrare, ac magnificentissime colere, ad eum ut extorris profus à Christiana Religione olim videretur, qui tantæ ejus diei celebritati non interfuisset. Qui autem post biennium à

um à Christo nato eos Bethlehem venisse tradunt, dicant rogo, an id acciderit, quia non statim ut viderunt stellam, se itineri commiserunt? At non ea causa, quando quidã eos confestim, ut stellam inspexerunt esse profectos Evangelista non obscure insinuare videtur, alioquin fecisset eos suspectos posteris nomine ignaviã, si tam insolito signo admoniri, adhuc annum & menses multos oscitanter nimis moras agere decrevissent. Si verò statim ut in cœlo visa est stella iter arripuerunt, quidnam fuit causã, ut biennii tempus insumpserint in itinere? cum, non dico si è Perside, vel Babylone, sed et si ab extremis Indiis Orientalibus profecti fuissent, illud, licet longissimum itineris spacium, sex mensibus eos conficere potuisse quilibet rerum æquus æstimator prima fronte dijudicabit. Præterea si post biennium advenerunt, quomodo eum in Bethlehem invenerunt, quem post quadraginta dies ex mandato Legis Mosaicæ tulerunt in Hierusalem, ut sisterent eum Domino, & hisce impletis officiis Joseph & Maria una cum infantulo reversi sunt in Galilæam atq; Nazareth habitarunt? At objicitur nobis quod Evangelista dicat, Herodem, missis vesaniæ suæ ministris, occidisse omnes infantes bimulos, aut hac ætate minores, ex supputatione temporis, quo Magi prædixerant sibi primum visam esse pueri stellam. Ad quod primũ inferimus id, quod Chrysostomus sic ratiocinantibus respondens ait: *Quod Herodes à biennio & infra pueros interfici iussit, non mireris: siquidem conveniãt in eum tyrannum pavor & furor. Pro abundantia cautionis majus tempus inclusit ne quis vel proxima ætatis effugeret.* Hæc ille, & prudenter sanè. Quis enim insipientis tyranni, & metu perdēdi regni in proprios filios immaniter debacchantis, furorẽ intra terminũ rationis vel temporis metam putaverit continendum? Tyrannorum est cuncta pavere, nec

tumvis adhibita cautela atq; custodia posse reddi securos. Didicit ille à Magis tempus stellæ, potuisset simul intelligere tempus nascentis infantis, tamen veritus ne fortassis antea natus esset, quàm illi stellam vidissent, eà sibi arte consulendum putavit. ne ulterius, quod in ea suspicaretur, reliquū esset: sicut cum nulla subesset ratio, ut qui extra Bethlehemi nati essent, occiderentur, eò quod ex Divina Scriptura per Principes Sacerdorum & Scribas certior factus esset, quòd Christus in Bethlehē nasceretur, tamen omnes, qui in omnib⁹ finibus ejus essent, necari præcepit. Dilatavit tempus crudelitas, dilatavit locum, pueros universos complexa, putans hoc impio consilio satis cautum esse, ne qua posset elabi, quem cupiebat extinctum.

Sed videor mihi, A. unde, & quo tempore Magi ad Christum venerint satis ostendisse: proximum est, ut inquiram, cuius generis astrorū fuerit stella, quæ iisdem apparuit. Apud omnes antiquos Patres in confesso est, eam nequaquam ex illis fuisse, quibus cœlos videmus ornatos, nec etiam ex illis, quæ ex vaporibus coagmentatis accensæ in aëre Cometæ sunt dictæ. Cum autem divino miraculo cœlitus apparuerit, naturæ superans facultatem, cuius substantiæ fuerit non est facile definire. Unde in eo consentiunt omnes, divinā quandam fuisse virtutem, quæ non tantum aspicientium oculos sui fulgoris radiis illustraret, sed quæ & mentes illorum divina luce perfunderet, atq; ad Christum natum perquirendum excitaret. Gregorius Nyssenus existimavit esse Angelum, qui ea figura stellæ apparuerit. Quicquid sit, illud certissimum est, Deum omnipotentem, qui visibilibus illis signis per noctem & nubis columna in die populum tot annis per desertam regionem deduxit, eundem ipsum stellæ signo Magos ad præsepe perduxisse. Certè non eius fulgoris, quo cæteras nitere videmus

mus stellas, fuisse, sed longe fulgentioris, S. Ignatius, proximus illis temporib⁹, declarat his verbis ad Ephesios scribens: *Stella fuit splendore exuperans omnes quotquot ante fuerunt: lux enim illius inenarrabilis erat, & stuporẽ incussit omnibus aspicientibus eam, rei novitas: omnia reliqua astra, una cum sole & luna Chorus fuere stellæ illius, ipsa verò, claritate exuperabat omnes.* Hæc ille. Quib⁹ accedit, quòd cum aliæ stellæ noctu duntaxat videantur, sole verò exorto obscurentur penitus & abscondantur: hæc lucente jam medio die radiis solaribus clarius fulgebat. Cum aliæ sub nimbis plerumque lateant, hæc nullius occursum nubis abdebat. Cum aliæ suum, naturæ inditum perpetuum semper teneant cursum; hæc ad viatorum voluntatem pergebat, & igneæ illius instar columnæ cum proficiscentibus ibat, cum stantibus insistebat, atque ita eos diu noctuque dirigebat, comitabatur, illuminabat. Cum aliæ malis perinde atque bonis luceant; hæc Magis tantum lucebat, Herodis & Scribarum subducta conspectibus. Cum denique aliæ suis orbibus infixæ, de excelso cæli vertice nunquam discedant, hæc inferioris aëris partes terens, & sublime relinquens, ad tugurium usque & præsepe Dominicum se demisit, donec ipsius quam proximè jam nati infantis capiti immineret.

III. Videris, Aud. quam admiranda fuerit hæc stella, quæ cæli terræque lumen humanis oculis ingerebat. Verum ut è scopulis & confragosis locis nostra oratio aliquando enaviget, restat ut Magorum admirandas & stupendas virtutes leviter delibemus. Anne inusitata fuit *humanitas* Regum, qui usq; adeo se abjecerunt, ut neglecto suo regno, ad infantem Judaici generis adorandum iter instituerint? Fuit. Anne inaudita fuit *humilitas* Magorum, qui ob sapientiam incredibilem, infantem, humili tugurio delitescentem, præ se non con-

tempserunt? Fuit. Anne admiranda fuit *fides* Ethnicorum, qui in infante tam abjecto Messiam ac Redemptorem totius humani generis, & Regem Judæorum cognoverunt? Fuit. Anne è diverso deterrima fuit *cacitas* Judæorum? Fuit. Apud hos enim, etsi in confesso erat, ereptum esse tribui Juda regium sceptrum, ideoq; nihil superesse, nisi ut is mitteretur, ex antiquorum prædictionibus, qui cœlit⁹ delapsus, in Israël regnaret, Gentes regeret, regnumq; Judaicum, quod acto in crucē Antigonno & extincto, fuerat extinctum, per crucem restitueret, & amplioribus spaciis propagaret? Etsi, inquam, hæc sciebant, neq; ignorabant, præter regnum etiã legitimã summi sacerdotii institutione defecisse, & hoc utroq; collapsio, ac funditus everso, nihil aliud restare, nisi, ut Sanctus Sanctorũ ungeretur: tamen ejus causa, ne quidẽ ad locum notum & vicinum accesserunt. Alienigenæ, ab unius stellæ radio excitati, ad externũ regem adorandũ profecti sunt; filii verò regni, quos tot promissa cœlestia, tot SS. Patrum desideria, tot Prophetarũ oracula ad quærendum Regem apud se natum excitabant, & qui aliis ex sacra pagina locum natiuitatis ejus denunciabant, loco non sunt moti.

Quare non minus prudenter, quam pulchrè B. Maximus: *Quanam est, inquit, tanta permutatio? qua ista conversio? Apud Iudæos propheta loquitur, nec auditur, apud Gentiles stella tacet & suadet. Verè sicut scriptum est: Quibus non est annuntiatum de eo, videbunt, & qui non audierunt, intelligent. Et factum est inter Iudæos atque Gentiles quoddam perfidia fideique certamen. Nato enim Christo exultabat Chaldaea, & tota cum suis Principibus Hierosolyma torquebatur. Insectabatur Iudæus, Magus adorabat: Herodes acuebat gladium, Magus preparabat munera. Hæc ille. Est quidem res hæc admiratione dignissima: quæque Judæos vehementer accusat. Verùm nescio*

nescio an nos quoque gravius accusandi simus; illorum enim plerique, quoniam terrenarum rerum cupiditatibus occæcatos habebant animos, pro suo carnali crassoq; affectu non recte interpretantes oracula; verum præpotentem quempiam ac magnificum Regem sibi pollicebantur, qui copiis, armis, opibus, similibusque hujus mundi præsidis invictus, gentem suam ad divitias, ad honores, ad imperium eveheret, orbemque totam Hebræorum ditioni subigeret. Siquidem cum è loco motis atque collapsis firmissimis illis columnis, divina operatione statutis, Regno, Sacerdotio atque Lege, status Iudæorum illis subnixus, ingenti esset fragore prostratus, etiam rectorum dogmatum sincera doctrina, plurimis undique erroribus erumpentibus, ferè penitus erat obscurata, ita ut Iudæi penè omnes altissima caligine involuerentur, neq; satis quid verum foret dignoscere ac dijudicare possent. In tam cæcis autem errorum nubibus ac procellis videre non poterant. Christum idè ex augustissimo cœli throno in hanc aream calamitatum descendisse ut toti Orbis nationes ad veras opes, nec unquam interituras eveheret, easq; bonis cœlestibus in æternum bearet, patiendo, moriendoq; vinceret mortis tyrannidè, beneficio subigeret rebelles, gladio spiritus jugularet mōstra vitiorum rebellesq; motus cupiditatum, & expugnatis iis, quæ pugnant adversus Spiritum Dei, de suo conferret nobis justitiam & innocentiam; deniq; ut spirituale regnum nobis armis spiritualibus vindicaret. Quanto igitur majora ad quærendum Christum incitamenta nos, quàm magi & Iudæi habemus? Magi nulla adhuc Christum admirabilia opera edentem viderant, non regio cultu atque apparatu nitentem, non ingenti satellitum turba stipatum viderant, & tamen divinæ stellæ radio, tanquam acutissimo quodam jaculo, usque

ad ipsam animæ medullâ transfixi, ac transuerberati, deserto regno, nulla interposita mora, Christum quæsiuerunt. Nos è diverso in medio Ecclesie gremio nati atq; educati, tot miraculis, tot Sacramentis confirmati, quàm sæpe incauti Christo resistimus? quàm sæpe pulsanti cordis nostri fores aperire nolumus? quàm sæpe nos sub alas suas congregare cupientem refugimus? Magi soli tantum iter susceperunt, nos multa millia comitum habemus, qui ante nos CHRISTUM quæsiuerunt, quærunt, & post nos quæsituri sunt. Magi contempserunt itineris magnitudinem, tot tantumque periculorum metum, tanti laboris molestiam, tantos sumptus, etsi ignorarent utrum expedituri aliquid essent, nec ne. Nobis opus non est magnis impendiis, longa profectioe, magno labore, ut ad Christum veniamus, idque sine omni periculo fieri potest. Magos nemo docuerat, quomodo regens natum Regem honorarent, tamen has quoque partes omnibus perfectissimè persoluerunt. Nos habemus tot Martyrum gloriosa exempla, tot Confessorum insignia trophæa, tot Virginum coronas. Nos præter Scripturam sacram, tot saluberrima SS. Patrum scripta, tot quotidianæ Ecclesiæ voces & clamores ad Christum vocant. Imò ipse Christus, per omnem sanctissimæ suæ vitæ seriem, quam efficacibus exemplis animos nostros inflamat? quam salutaribus præceptis format? quàm stupendis miraculis excitat? quàm blandis monitis trahit? quam certis promissis inuitat? quot Martyrum mortibus nos ad huius vitæ contemptum animat? quot Virginum exemplis ad continentiam accendit? quot Sanctorum monumentis ad pietatem sollicitat? quam admirandis Ecclesiæ suæ Sacramētis communit pariter ac dicit? ut erigit, armat, docet, monet, trahit, rapit nos arcanis suis literis? in quibus vivas quædam
sui

fui scintillas condi voluit, magnum amoris incendium excitaturas, si quis modò pia diligentia conetur excutere. Hinc igitur dijudicare licebit, quantopere nostra prigitia sit accusanda, qui tot stellis à Deo evocati, adhuc torpemus, nec à nostro quasi lethargico somno excitamur. Omnia enim prædicta ad virtutem adjumenta, quid aliud sunt, quàm stellæ, quæ radios in nos divinæ bonitatis emittunt, quibus nos ad se vocare non cessant, cum nos tamen nec tot stellarum fulgoribus circumfusi, oculos ad divinam lucem aperiamus? Quid Magos ad tantum iter hyberno tempore conficiendum commovit? quænam spes impulit præmiorū, ut ad gentis alienæ Regē adorandum venirent, tam vasto præsertim à se terrarum spatio separatum? Solo, solo indicio stellæ divinitus ortæ commoti sunt. Proh ergo malitiam nostræ ætatis! quæ nec crebris admonitionibus, nec S. literis, nec exemplorum infinita copia ad Christi cultum permoveri potest. Nulla res est tam dura, quæ non moleseat hominum arte, & ò corda nostra plusquàm cornea, plusquàm ferrea, plusquàm adamantina, quæ nec ignis gehennæ, nec Patris lenissimi indulgentia, nec Agni immaculati effusus cruor emoluit? An hæc digna multis fulminibus? Permoveat nos tandem, quod tanti viri, in tanta errorum caligine enutriti, divino instinctui tam facilè dent locum, Christum tanta cum diligentia, tanto cum labore, tantoque cum periculo investigent, molestissimum iter ingrediantur: idque hyberno tempore, cum alii hypocaustis, aut calidis focis gaudere solent, & imprimis Reges: permoveat nos, quòd cum Judæi sub alieno imperio essent, ausi sunt natum eorum Regem investigare, non metuentes Romanorum jam totius orbis dominorum potentiam, & quod hoc fecerunt, cum totus ferè mundus

dus

dus impios Deos coleret, seu cacodæmones potius. Permoveat nos, quòd Hierosolymis etiam coram Herode Rege, de novo nato Iudæorum Rege quærere non sunt veriti. Permoveat nos, quòd in stabulo, coram pecoribus & inopibus parentibus, ad pedes miselli infantis se abjicere non sunt dedignati. Permoveat nos, quòd loco tam abjecto infantem pannosum, in quo nulla Majestas, nihil divini apparebat, adorarunt. D. Bernardus infractam eorum fidem diligenter perpendens, *Quid facitis inquit, Magi? quid facitis quòd puero lactenti aurum offertis? ergone Rex est ipse? At ubi aula Regia? ubi thronus? ubi curia regalis frequentia? Ergone Deus quoque est, quòd & thus offertis. Quis Deum unquam in vili stabulo & præsepio quasi vit? Nonne scriptura dicit, quòd Deus in templo sancto suo? Nonne in celo sedes eius? Quid facitis, quòd illi myrram offertis? Quis tam cito vobis dixit, eum pro nobis hominibus moriturum? His, & similibus verbis admiratur Idea illa pietatis stupendam fidem istorum Ethnicorum. Idem facit eximius ille Doctor totius Græciæ Chrysostomus, qui ex aureo ore, aureum & divinum orationis flumen fundens: *Nunquid in venerunt, inquit, palatium marmoribus splendidum? unquid aulam regiam diversis populis personantem? Nunquid hastatas sive clypeatas militum catervas? Nunquid equos regalibus phaleris insignes? Nunquid currus auro ostroque fulgentes? Nunquid puerum bysso & purpura involutum? Nunquid matrem eius diademate redimitam, aut in lecto eburneo cubantem? Nihil minus, sed potius angustum & humile tugurium, vile squalidumque præsepium magis animalibus, quàm hominibus aptum: puerum vilibus pannis involutum, matrem vix tunicam habentem unam non ad ornatum corporis sed ad tegumentum nuditatis, & tamen parvulum humi procidentes adoraverunt.**

rum. Hæc ille, non minus verè, quàm eleganter. Oculis enim fidei infantem contemplantur, in præsepio quidem vagientem, sed in nubibus tonantem, in cælo siderum cursus moderantem, Solem fulgentissimis radiis, & Lunam cornibus implentem, ac universam hujus mundi molem gubernantem. Non sordebat illis stabulum, non offendeantur pannis, non illos ab officio pietatis retardabat lactentis infantia vagiētisq; infirmitas: siquidem in infante videbant eum, cui semper assistit omnis beatorum Spirituum concio gloriosa, splendidissimas arces super cæli orbis constitutas incolens, quem viginti quatuor seniores, in facies suas cadentes, adorant, & cuius Majestatem venerantur centum 44. millia signatorum ex omni Tribu filiorū Israël, & illa omnis generis omniumq; populorum turba, quam in Apocal. dinumerare nemo potest. Videbant in loco tam obscuro eum, qui splendor est paternæ gloriæ, qui que solus *illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Videbant fasciis obvinctū, cui Pater omnipotens universam tradidit potestatem in cælo & in terra. Videbant in cunis vagientem, qui simplici nutu condidit universa, ejus jussu filescit mare, vertuntur rerum species, fugiunt morbi, concidunt armati, pelluntur dæmones, scinduntur petræ, reviviscunt mortui, resipiscunt peccatores, denique novantur omnia. Videbant in stabulo, quem admirantur superi, tremunt inferi, medius hic orbis supplex adorat, ad cuj^o comparationem summi Reges nihil aliud quàm vermiculos etiam sese confitentur. Videbant in infirmitate, qui solus mortem aliis invictam sua morte devicit, ac Satanæ tyrannidem cælesti virtute demolitus est. Videbant inter bruta animantia, qui perfractis ac spoliatis inferis, tot piis comitatus animabus victor cælos adiit, ibiq; sedet ad dextram Dei
 Patris.

Patris. Videbant illius manus involutas pannis, & alligatas fascia, qui continet ventum in manibus suis, & aquas quasi in vestimento alligavit. Breuiter, videbant quidem infantem pannis oblitum, sed credebant esse eum, qui tam admirabili ratione ac sapientia cuncta condidit, ut vel in apiculis multa ac magna suæ sapientiæ reliquerit miracula: qui remotis initio tenebris, mundum luce vestiuit: qui tam stupendo rerum ordine atque harmonia nequit, continet, administrat uniuersa, obiectas omnia nec tamē à seipso discedens: omnia moueas, ipse immotus: omnia concutiens, ipse tranquillus: postremo, in quo id quod stultissimū est, uniuersam mortalium Sophorum sapientiam longo superat intervallo. Hanc sublimem humilitatem, & humilem sublimitatem Magi admiranda fide cognoverunt. Sapientissimus Rex Salomon, cum septem annorum spacio templum illud opulentissimum (quo nullum erat in Orbe terrarum magnificentius) extruxisset, intelligens cælorum Conditorum & Dominum sedem ibi ac domiciliū delegisse, admirandus exclamauit: *Ergone verè credendum est, quòd Deus habitet super terram? Si calum, & cali calorum te capere non possunt, quanto magis domus hec, quam ædificauit? Si Regi, scientia Domini exultissimo, ad eò mirū & nouum esse videbatur, cælorum Conditorum in templo illo, infinitis penè expensis magnificentissimè exstructo, habitare velle: quid, quæso, diceret? quid faceret, quo stupore afficeretur, si hoc stabulū ingressus, illum ipsum cælorum Regē (cujus Majestate amplissimam illam domum indignam arbitrabatur) simul cum sanctissima Genitrice, pudicissima, & augustissimo Spiritus Sancti templo, inter muta animantia, inter fœnū & paleas jacentem vidisset? Si Regina Saba non habebat ultra spiritum, cum splendidum ejusdem Salomonis & familiæ appa-*

ratum

ratum vidisset, quanto ergo magis idem Salomon præ admirationis magnitudine defecisset, si summi illius rerum omnium Domini non splendorem & apparatus, sed paupertatem, inopiam, & abjectionem contemplatus fuisset? Magi verò non admirantur, quòd immensus & æternus rerum omnium fabricator, quem neque ingens orbis hujus machina, neque spatiosissima illa volumina capere sufficiunt, exiguo corpusculo se totum inclusit. Non obstupescunt, quòd ille, cui servat excubias universa cæli militia, nascitur inter armenta, in stabulo sordido; quòd pannis vilibus involuitur, & ligatur robustus ille gigas, qui omnes aëreas potestates venerat expugnare. O ergo horrendam sæpeque damnatam impietatem nostrorum Capharnaitarum, qui CHRISTUM in Eucharistia adorare recusant, propterea quòd in ea præsentem oculis non vident. Et ut planius doceant se esse hypophetas illius, qui sibi divinos honores olim à deceptis mortalibus exhibere curavit, pro sua commentitia scrupulositate clamant, se non habere mandatum adorationis. Non venit, inquit, ut adorationis à suis exigeret obsequia, nec in eum finem nobis Eucharistiam reliquit. Num idcirco sacrilegiū admisere pientissimi Magi puerum adorādo? Num crimen illius leprosi videtur indignum, qui ab isto cultu non abstinuit? Num verò Apostolos omnes dicturi sumus idololatrias, quos Matthæus refert redivivum adoravisse? Quorsum venerat in terras Dei filius? Non utiq; ut ministraretur ei, nedum ut adoraretur, sed ut daret animam suam in mortem ignominia plenissimam. Num propterea dicemus malè ab omnibus illis adoratum? Absit. Quemadmodum enim non tunc solum honorandus est Imperator cum sublimis purpuratusq; residet; sed etiam dū paludatus, aut armatus inter gregarios obambulat: ita

pro-

perfectò ubicunque Deus est, qui idem ubique est, eodem semper honore afficiendus est. Etsi Christus erit Angelis adorandus in hunc orbem veniens, hoc est, incipiens esse in terris eo modo, quo ante non fuerat, quidni adoretur etiam nunc à miseris mortalibus, cum singulis penè momentis in Altaribus ea ratione existat, qua prius non fuit, cum eadem sit caro, sanguis idem, eademque prorsus persona, Filius Dei, nisi quòd nobis immortalis, gloriosus, nullisque miseriis ac doloribus obnoxius proponatur adorandus, quem ad hujus mundi infinitas molestias perferendas venientem Angeli & Magi summa veneratione sunt profecuti? Ne simus nos, Aud. hum. Magis inferiores, offeramus & nos Christo actuum nostrorum innumuscula, quæ jam non in terris & cunis jacens suscipiat; sed quæ sedens ad dexteram Patris amplectatur in cælo. Hunc denique in primis cognoscere studeamus, cognitum laudemus, laudatum amemus, amatum exprimamus, atque imitemur; imitantes, eo fruamur; fruentes, immortalis felicitate potiamur. AMEN.

LXXIX. NIHIL ESSE FORTIVS
Muliere.

Quamquam agricolæ vigilantes, Auditores humanissimi, cum habeant vicinum torrentem, qui vexat læditque segetem, non cum hyeme inundat, & ultra margines intumescit, multoque aquarum impetu fertur violentus, sed tempus illud prævertentes, dum tranquillus est atq; angustus, & ripas obsepiunt, & aggeres erigunt, & fossas agunt, denique omnibus nervis sese præparant adversus futuram ejus violentiam: tamen pastores, quamdiu noxia bestia molesta non est, sub ilice aut quercu porrecti fistula canunt, sinentes oves liberè suo arbitratu pascere; verum postquam sentiunt